

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Teoria przekładu i tłumaczenia tekstów

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia arabska Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 09FARS.21N.03569.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Filip Jakubowski	
Prowadzący zajęcia	Filip Jakubowski	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zaznajomienie studentów z podstawowymi zagadnieniami translatoryki
C2	Przekazanie wiedzy na temat roli przekładu w dziejach relacji arabsko-europejskich
C3	Zaznajomienie studentów z problemami translatorycznymi stojącymi przed tłumaczem języka arabskiego
C4	Doskonalenie umiejętności translatorskich (praca indywidualna i zespołowa)
C5	Kształtowanie świadomości transkulturowej

Wymagania wstępne

Znajomość języka arabskiego na poziomie minimum B2 (Europejski System Opisu Kształcenia Językowego - ESOKJ), potwierdzona egzaminem wstępnym na studia II stopnia.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Potrafi wskazać podstawowe zagadnienia translatoryki	FAR_K2_W03, FAR_K2_W04, FAR_K2_W08	Kolokwium pisemne
W2	Potrafi określić specyfikę związaną z tłumaczeniem różnego typu tekstów	FAR_K2_W05, FAR_K2_W08	Kolokwium pisemne
W3	Zna rolę przekładu w dziejach kultury europejskiej oraz kontaktów świata arabskiego z Zachodem	FAR_K2_W01, FAR_K2_W02, FAR_K2_W07	Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Stosuje odpowiednie dla danego arabskiego tekstu literackiego techniki tłumaczenia oraz dokonuje w nim odpowiednich transformacji leksykalno-semantycznych, składniowych, gramatycznych oraz stylistycznych	FAR_K2_U01, FAR_K2_U10	Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa), Praca pisemna
U2	Potrafi dokonać przekładu średnio skomplikowanego tekstu specjalistycznego (prawniczy, biznesowy, ekonomiczny, medyczny, techniczny) z języka arabskiego na język polski	FAR_K2_U10	Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
U3	Czynnie uczestniczy w zespołowej pracy translatorskiej	FAR_K2_U10, FAR_K2_U12	Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Rozumie specyfikę i znaczenie tłumaczenia przysięgłego	FAR_K2_K04, FAR_K2_K08	Zaliczenie praktyczne (analiza wykonawstwa)

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawowa terminologia związana z translatologią	W1	Konwersatorium
2.	Przekład w dziejach kultury Zachodu oraz świata arabskiego oraz w rozwoju relacji kulturowych arabsko-europejskich	W3	Konwersatorium
3.	Proces przekładu w ujęciu językoznawczym, powstanie teorii przekładu	W1, W2	Konwersatorium
4.	Kierunki współczesnych badań translatologicznych	W1, W2	Konwersatorium
5.	Przekład współczesnej prozy arabskiej	U1, U3	Konwersatorium
6.	Przekład poezji	W2, U1, U3	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
7.	Tłumaczenie dramatu arabskiego	W2, U1, U3	Konwersatorium
8.	Przekład literatury pięknej w ujęciu komparatystycznym	W2, U1	Konwersatorium
9.	Przekład komiksu oraz napisów filmowych	U1, U3	Konwersatorium
10.	Przekład tekstu technicznego z wybranych dziedzin w tym tłumaczenie przysięgłe	U2, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Rozwiązanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych), Metoda ćwiczeniowa, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Aktywna obecność na zajęciach (dopuszczalne dwie nieobecności), kolokwium pisemne z teorii oraz przedłożenie przekładu tekstu literackiego (= praca pisemna)

Literatura

Obowiązkowa

1. Barańczak Stanisław, Mały, lecz maksymalistyczny Manifest translatologiczny albo: Tłumaczenie się z tego, że tłumaczy się wiersze również w celu wytłumaczenia innym tłumaczom, iż dla większości tłumaczeń wierszy nie ma wytłumaczenia. [w:] Teksty Drugie : teoria literatury, krytyka, interpretacja 1990, nr 3, 7-66
2. Benjamin Walter, Zadania tłumacza [w:] Twórca jako tworzywo, Poznań 1975, przekład Janusza Sikorskiego, s. 293-307
3. Dziekan Marek, Działalność przekładowa w Domu Mądrości w Bagdadzie, „Studia Philosophiae Christianae” 2005, 41/1, s. 115-127
4. Steiner George, Po Wieży Babel. Problemy języka i przekładu, przekład Olga i Wojciech Kubińscy, Universitas, Kraków 2000 (fragment)
5. Versteegh Kees, Linguistic Contacts between Arabic and Other Languages, “Arabica”, T. 48, Fasc. 4, Linguistique Arabe: Sociolinguistique et Histoire de la Langue (2001), s. 470-508
6. Górka Elżbieta, Studium kontrastywne składni arabskich i polskich współczesnych tekstów literackich, Kraków 2000 (fragment)
7. Dickens James, Hervey Sandor, Higgins Ian, Thinking Arabic Translation. A course in translation method: Arabic to English, London 2002 (fragment)
8. Pisarska Alicja, Tomaszewicz Teresa, Współczesne tendencje przekładoznawcze, Poznań 1998 (lub inne wydania) (fragmenty)
9. Faïq Said (red.) Cultural Encounters in Translation from Arabic, Multilingual Matters, Clevedon 2004 (fragmenty)
10. Farghal Mohammed (red.), Papers in Arabic/English Translation Studies, Jordanian Translators' Association, Amman 2015 (fragment)

Dodatkowa

1. Husni Ronak, Newman Daniel, Modern Arabic short stores. A bilingual leade, Beirut 2008
2. De Saussure Ferdinand, Język jako system znaków, [w:] Język, dyskurs, społeczeństwo, PWN, Warszawa 2009
3. Wierzbicka Anna, Semantyka, Jednostki elementarne i uniwersalne, przekład Adam Głaz, Lublin 2010
4. Kierzkowska, Danuta (red.), Kodeks tłumacza przysięgłego z komentarzem. Wydawnictwo TEPIs, Warszawa 2005
5. Zalewska Zofia, Przejrzyczenie. Rozmowy o przekładzie, Czarne, Wołowiec 2016

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Przygotowanie do zajęć	8
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie pracy pisemnej	8
Przygotowanie do zaliczenia	4
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FAR_K2_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do bardzo odpowiedzialnego podejmowania i wspierania inicjatyw społecznych związanych z budowaniem komunikacji międzykulturowej
FAR_K2_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do kształtowania postawy współodpowiedzialności za pielęgnowanie etosu zawodowego arabisty
FAR_K2_U01	Absolwent/ka potrafi korzystając ze zdobytej wiedzy formułować i testować hipotezy oraz problemy badawcze z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa arabskiego (z uwzględnieniem kontekstu kulturowego), a także opracowywać i prezentować wyniki tych analiz
FAR_K2_U10	Absolwent/ka potrafi tłumaczyć teksty literackie, użytkowe i oficjalne z języka arabskiego na język polski i z języka polskiego na język arabski
FAR_K2_U12	Absolwent/ka potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych
FAR_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie arabistyki w relacji do innych nauk humanistycznych oraz jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną, a także główne tendencje rozwojowe
FAR_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane fakty, pojęcia i zagadnienia z językoznawstwa i literaturoznawstwa arabskiego, ich dziedzin pokrewnych i nauk pomocniczych w powiązaniu z arabsko-muzułmańskim obszarem kulturowym
FAR_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie teorie i metodologie badań z obszaru filologii arabskiej w odniesieniu do wybranej dyscypliny (językoznawstwo, literaturoznawstwo) właściwe dla różnych szkół badawczych i paradygmatów, a także ich główne tendencje rozwojowe
FAR_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie bogatą terminologię z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa arabskiego oraz wiedzy o arabsko-muzułmańskim obszarze kulturowym
FAR_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie zaawansowane metody badawcze i interpretacyjne mające zastosowanie do tekstów użytkowych, literackich, naukowych i specjalistycznych w języku arabskim
FAR_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie materialne i intelektualne uwarunkowania rozwoju metod badawczych i środków przekazu informacji w świecie arabsko-muzułmańskim oraz na jego temat w środowisku orientalistycznym
FAR_K2_W08	Absolwent/ka zna i rozumie podstawy teoretyczne translatoryki użyteczne w pracy tłumacza języka arabskiego